

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/10/2013
Identifikačné číslo spisu:	1507221069
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1507221069.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a členiek senátu JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci žalobcu I. D., advokáta so sídlom v J., proti žalovanej Ing. T. Y., bývajúcej v J., zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mišúrom, PhD., so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 27, o zaplatenie 1 213,90 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 11 C 246/2008, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 13. júna 2011 č.k. 11 C 246/2008-105 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2012 sp. zn. 3 Co 356/2011, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej trovy dovolacieho konania v sume 70,90 € k rukám advokáta JUDr. Jána Mišuru, PhD., Záhradnícka 27, Bratislava, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 13. júna 2011, č.k. 11 C 246/2008-105 konanie v časti o zaplatenie istiny 287,13 € zastavil, žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 66,92 € s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej sumy od 22. októbra 2008 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania 258,63 € k rukám advokáta JUDr. Jána Mišuru, PhD., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 10,59 € prostredníctvom Daňového úradu Bratislava I. Predmetom sporu medzi účastníkmi konania bolo žalobcom uplatnené právo na odmenu za právne služby poskytnuté žalobkyni podľa tarifnej sadzby v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v sume 1 213,90 € s príslušenstvom. Pred prvým pojednávaním vzal žalobca svoju žalobu späť v sume 287,13 €, preto súd konanie v tejto časti podľa § 96 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil. Súd dospel k záveru, že pri začatí poskytovania právnej služby išlo o nárok, ktorý v čase podania návrhu bol ocenený v peniazoch, konkrétna výška požadovaného peňažného plnenia však určená nebola, medzi účastníkmi nedošlo k uzavretiu dohody o

určení spôsobu výpočtu a výšky odmeny advokáta. Z tohto dôvodu mal súd zato, že odmenu advokáta za poskytnuté právne služby je potrebné určiť v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky a to za tri úkony právnej pomoci, t.j. prevzatie zastúpenia, návrh na vydanie predbežného opatrenia, spísanie žaloby vo veci samej, po 1 008 Sk spolu s režijným paušálom po 164 Sk, celkovo v sume 3 516 Sk, t.j. 116,71 €. Výpočítanú odmenu advokáta súd krátil o 20 % v zmysle § 13 ods. 3 cit. vyhlášky z dôvodu, že žalobca zastupoval v konaní viac osôb. Odmenu za podanie žalobcu z 29. júna 2006 (doplnenie žaloby na výzvu súdu) nepriznal súd v zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov z dôvodu, že uvedené podanie nepovažoval za úkon účelne vykonaný. Odmenu za návrh na vykonanie poznámky nepriznal súd žalobcovi preto, že nešlo o úkon adresovaný súdu, ale o písomné podanie na iný orgán, pričom na takýto úkon žalobca nemal mandát. Keďže uznesenie o nariadení predbežného opatrenia doručuje príslušnému katastrálnemu úradu priamo súd, súd považoval tento úkon za neúčelný prostriedok právnej ochrany. O úrokoch z omeškania rozhodol súd podľa § 157 ods. 1 prvá veta a ods. 2 Občianskeho zákonníka a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. Za kvalifikovanú výzvu na zaplatenie pohľadávky považoval súd deň doručenia platobného rozkazu (20. októbra 2008), začiatok omeškania žalobkyne ustálil dňom 22. októbra 2008 v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka a § 3 citovaného vládneho nariadenia a úrokovú sadzbu určil vo výške 8,5 %. O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 2 O.s.p. a v miere celkového úspechu žalovanej v spore priznal jej náhradu trov konania vo výške 258,63 € (t.j. v rozsahu 88,97 % úspechu žalovanej v konaní). Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 28. júna 2012 sp. zn. 3 Co 356/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch, ktorým návrh žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 258,63 € k rukám jej právneho zástupcu, potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania 70,63 € k rukám jej právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že žalobca výšku zľavy z ceny diela a ani cenu diela nešpecifikoval, pričom hodnota sporu sa mala podľa návrhu na začatie konania určovať v konaní až znaleckým dokazovaním, je teda zrejmé, že pri podaní návrhu na začatie konania nebolo možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch. Keďže tarifná hodnota veci rozhodujúca pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny v zmysle § 10 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. sa v čase úkonov právnej služby nedala zistiť, podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovi vznikol nárok na odmenu vo výške 1/13 výpočtového základu v zmysle § 11 ods. 1 cit. vyhlášky. Uvedený záver podľa odvolacieho súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že samotný žalobca túto sumu explicitne nevyjadril v žalobnom petite a odvolával sa na nedostatočnú súčinnosť žalovanej. Odvolací súd sa ďalej v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k nepriznaniu odmeny za návrh na vykonanie poznámky a za doplnenie návrhu, na ktoré v tejto časti odkázal. Námietku žalobcu o nedostatočnej súčinnosti zo strany žalovanej považoval odvolací súd za nepreukázanú. Za nedôvodnú mal odvolací súd aj námietku týkajúcu sa teoretickej možnosti žalovanej dozvedieť sa o nároku žalobcu v deň podania návrhu na súde, nakoľko za kvalifikovanú žiadosť žalobcu ako veriteľa v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka voči žalovanej považoval doručenie žalobného návrhu žalobkyne. Odvolací súd sa tiež stotožnil so záverom súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s tým, že v predmetnej veci nemožno aplikovať § 143 O.s.p. Samotná žalovaná si musela byť vedomá vzniku pohľadávky voči žalobcovi a preto nemožno skonštatovať, že svojím správaním nedala príčinu na podanie žalobného návrhu. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 3 O.s.p., nakoľko mala žalobkyňa v odvolacom konaní neúspech v pomerne nepatrnej časti a priznal jej plnú náhradu trov odvolacieho konania predstavujúcich trovy právneho zastúpenia vo výške 70,63 €.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu žalobcu a mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 13. júna 2011 č.k. 11 C 246/2008-105 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2012 sp. zn. 3 Co 356/2011 okrem výroku, ktorým bolo konanie zastavené a výroku, ktorým sa žalobcovi vracia súdny poplatok vo výške 10,59 € prostredníctvom Daňového úradu Bratislava I. Podľa jeho názoru bol týmito rozhodnutiami porušený zákon, a preto navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie. Poukázal na to, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, keď oba konajúce súdy spôsob určenia základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhlášky nesprávne právne posúdili. Bol toho názoru, že nebola splnená základná podmienka pre aplikáciu citovaného

ustanovenia, t.j. nemožnosť vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo možnosť zistiť ju len s nepomernými ťažkosťami. V konaní vo veci samej totiž bolo nepochybné, že jeho predmetom je uplatnenie zľavy z ceny diela, teda plnenie peniazmi oceneľné a už pri začatí poskytovania právnej služby bolo ustálené a v plnomocenstve z 19. januára 2006 aj deklarované, čoho sa žalovaná mieni v konaní domáhať. Preto už pri začatí poskytovania právnej služby bola cena práva určená, aj keď nebola určená konkrétna výška peňažného plnenia. Tá bola následne podaním žalobcu z 29. júna 2006 doplnená o percento uplatnenej zľavy. Z uvedených dôvodov mal súd pri určení tarifnej hodnoty vychádzať z § 10 ods. 2 vyhlášky. Generálny prokurátor Slovenskej republiky považoval výklad ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky konajúcimi súdmi za reštriktívny a nekorešpondujúci s ustanovením § 11 ods. 1 cit. vyhlášky. Úmyslom zákonodarcu podľa jeho názoru nebolo, aby hodnota predmetu sporu bola presne vyčíslená v čase začatia poskytovania právnej služby, ale určenie časového momentu, ku ktorému sa výška peňažného plnenia, cena veci, alebo práva bude určovať. Poukázal tiež na rozhodnutia iných krajských súdov založených na rovnakom skutkovom základe vo vzťahu k iným žalovaným - pôvodným klientom žalobcu v konaní o uplatnenie zľavy z ceny diela, ktoré posúdili uplatnený nárok žalobcu opačne, teda vychádzajúc pri určení tarifnej hodnoty z ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky (rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co 134/2008, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 74/2010, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 287/2011 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 50/2010). Rozhodnutie odvolacieho súdu preto považoval za nedostatočne odôvodnené s ohľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť iných odvolacích súdov v totožných veciach.

Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadrila písomným podaním zo 16. septembra 2013, považovala ho za nedôvodné a žiadala ho zamietnuť. Argumentovala tým, že pokiaľ si žalobca uplatnil nárok za úkon prevzatie a príprava zastúpenia a napriek tomu nebol schopný vyčíslieť nárok žalovanej pri začatí poskytovania právnej služby a ani neskôr počas zastupovania, tak logicky musela byť splnená podmienka alternatívy nemožnosti vyjadrenia hodnoty veci alebo práva v peniazoch alebo možnosti zistiť ju len s nepomernými ťažkosťami. Podľa žalovanej skutočnosť, že vedela čoho sa mieni v konaní domáhať pri prevzatí zastúpenia, nevyplýva zo žiadneho dôkazu a nárok ustálený čo do základu neznamena nárok ustálený čo do výšky. Za významnú považovala aj skutočnosť, že hodnota veci alebo práva sa v danej veci nerovná 10 % z ceny diela bytu objektívne a nebola medzi ňou a žalobcom nikdy ustálená. Podľa názoru žalovanej je potrebné brať do úvahy i tú skutočnosť, že k subjektívnemu ustáleniu predmetu sporu došlo až po zániku zastupovania zo strany žalobcu a to prostredníctvom nového právneho zástupcu. Namietala, že žalobca počas celého konania nepredložil žiadny dôkaz, že pri začatí poskytovania právnej služby poznal konkrétnu výšku peňažného plnenia, ktorú mal uplatňovať. Žalobca tak vyúčtoval odmenu za právne zastupovanie svojvoľne a to spätne do minulosti, po ukončení právneho zastúpenia a bez existencie dohody medzi advokátom a klientom. Podľa jej názoru by aplikácia ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky, tak ako to prezentoval generálny prokurátor, znamenala svojvoľné určenie výpočtového základu pre určenie odmeny advokáta a to aj dodatočne a spätne do minulosti, podľa priebehu súdneho procesu a zmeny hodnoty predmetu sporu. Žalovaná sa tiež domnieva, že nie je možné klientovi odňať právo slobodne prejsť súhlas s poskytovaním právnych služieb za určitú odmenu, takýmto rozhodnutím by jej bolo retroaktívne upreté právo slobodne sa rozhodnúť za akých cenových podmienok prijme právne zastúpenie advokáta. Následne dovolateľka poukázala na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov dotýkajúce sa žalobcu, ktoré sú v rozpore s názorom generálneho prokurátora, a ktoré na obdobný skutkový stav aplikovali § 11 ods. 1 vyhlášky. V závere si žalovaná uplatnila trovy právneho zastúpenia v konaní o mimoriadnom dovolaní v sume 166,13 € za dva úkony právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi.

Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Existenciu týchto vád generálny prokurátor nenamietal a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je namietaná, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí napríklad skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu, než súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 3 O.s.p. a pod. Výskyt takejto vady nebol v mimoriadnom dovolaní namietaný a dovolací súd ju ani nezistil.

Generálny prokurátor ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie odvolacieho a prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci respektíve nesprávnej aplikácii ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čím je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m. I. ÚS 22/03).

Podľa stabilizačnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m.m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie završuje poskytovanie súdnej ochrany. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenapĺňujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorý v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania a jeho nesprávny výklad, môže mať podstatný vplyv na súdne konanie a môže ním dôjsť k porušeniu ústavného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že súdna ochrana je poskytovaná v materiálnom a nie formálnom zmysle.

Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a jeho klientom („zmluvná odmena“); ak nedôjde k dohode, na určenie odmeny advokáta sa použijú ustanovenia tejto vyhlášky o tarifnej odmene (§ 9 až § 14).

Z ustanovenia § 2 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnych služieb môže advokát dohodnúť s klientom spôsob a výšku zmluvnej odmeny. Výška zmluvnej odmeny nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

Základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci alebo práva podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak (§ 59 ods. 1 vyhlášky).

Z § 10 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že ak nie je ustanovené inak, určuje sa základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby stanovený výpočtom v závislosti od tarifnej odmeny tak, ako je to presne stanovené v tomto ustanovení.

Podľa § 10 ods. 2 platí, že ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Z ustanovenia § 11 ods. 1 citovanej vyhlášky v znení účinnom do 31. mája 2009 (podľa aktuálneho znenia § 11 ods. 1 teraz písm. a/) vyplýva, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ju možno zistiť len s neprimeranými ťažkosťami.

V prejednávanej veci sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia odmeny za právnu pomoc, ktorú jej poskytol v (inom) občianskom súdnom konaní. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca v mene žalovanej podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania a následne žalobu a jej doplnenie na Okresný súd Bratislava V vedenú pod sp. zn. 21 Cb 73/2006 a vykonaním týchto úkonov poskytol žalovanej právnu pomoc advokáta. Rovnako spornou medzi účastníkmi konania nebola ani skutočnosť, že medzi nimi nikdy nedošlo k dohode o spôsobe ani výške zmluvnej odmeny advokáta za poskytnuté právne služby. Keďže v posudzovanom prípade nebola odmena žalobcu za poskytnutie právnych služieb v intenciách § 1 ods. 2 vyhlášky dohodnutá, prichádzala do úvahy mimozmluvná (tarifná) odmena advokáta, ktorá sa riadi ustanoveniami § 9 až § 14 vyhlášky. Spornou medzi účastníkmi konania tak zostala otázka, či sa v danom prípade bude na odmenu advokáta aplikovať ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky, t.j. v závislosti od výšky peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, alebo je aplikácia uvedeného ustanovenia vylúčená, pretože nie je možné vyjadriť hodnotu práva, ktorého sa právne služby týkali, a preto sa odmena advokáta určí podľa zásad ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky ako 1/13 výpočtového základu.

Na správne zodpovedanie tejto otázky je potrebné posúdiť, čo bolo predmetom právnej služby poskytnutej žalobcom ako advokátom. Žalovaná si v konaní na Okresnom súde Bratislava V sp. zn. 21 Cb 73/2006 uplatnila nárok na zľavu z kúpnej ceny diela v zmysle § 560 Obchodného zákonníka, t.j. išlo o nárok zo zodpovednosti za vady v dôsledku porušenia záväzkovej povinnosti zhotoviteľa diela. Uvedené právo žalovanej má charakter peňažného plnenia, to znamená, že jeho hodnotu možno vyčíslieť v peňažnom vyjadrení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky pre určenie tarifnej hodnoty práva, ktorého sa právna služba dotýka, je rozhodujúci okamih začatia poskytovania právnej služby a to nielen pokiaľ ide o určenie jej samotnej hodnoty, ale taktiež pokiaľ ide o určenie okamihu, kedy je advokát povinný mať predstavu o predmete právnej služby, najmä pokiaľ ide o taký prípad ako je výška peňažnej zľavy. Uvedené pravidlo tak bráni právnej neistote na strane klienta

ako aj na strane advokáta, ktorá by mohla nastať následne po začatí poskytovania právnej služby pri zmene hodnoty predmetu poskytovania právnej služby (napríklad z dôvodu zmeny trhovej hodnoty vecí, zániku vecí a pod.).

Pokiaľ by súd aplikoval na danú vec skutočne reštriktívny výklad ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky ako to tvrdí generálny prokurátor, tak pri posúdení konkrétneho znenia žalobného petitu, by musel konštatovať, že požadovaný nárok nie je oceníteľný v peniazoch (povinnosť poskytnúť zľavu z ceny diela). Preto nemožno úvahu generálneho prokurátora v tomto smere považovať za správnu, čomu nasvedčuje aj novela č. 304/2009 Z.z. zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii účinná od 1. septembra 2009, ktorou bol doplnený nový odsek § 18 ods. 4 (advokát je povinný v priebehu poskytovania právnej služby informovať klienta, ktorý je spotrebiteľom právnej služby, o výške odmeny za úkon právnej služby ešte pred začatím tohto úkonu, inak mu odmena nepatrí).

Úmyslom zákonodarcu v tomto smere bolo zabezpečiť väčšiu ochranu klienta ako spotrebiteľa, aby sa tak odmena za poskytovanie právnej služby stala viac predvídateľnou. Je preto na ťarchu advokáta, aby ešte pred začatím poskytovania právnej služby oznámil potenciálnemu klientovi hodnotu svojich služieb najmä pokiaľ bolo jeho skutočným úmyslom žiadať za svoje právne služby odmenu v závislosti od výšky peňažného plnenia od počiatku ich poskytovania (v bežnej praxi nejde o štandardný postup) a s ohľadom na tak vysoké sumy ako v tomto prípade, aby tak klient ako spotrebiteľ mal možnosť slobodne a hlavne dostatočne informovane rozhodnúť sa, či jeho služby využije alebo nie. Treba tiež poukázať na to, že v posudzovanom prípade nemožno hovoriť ani o nemožnosti či neprimeraných ťažkostiach pri určení výšky požadovanej zľavy na strane advokáta (napríklad aj formou znaleckého posudku, ktorý si klient mohol obstarat' ešte pred začatím konania). Samotný žalobca, ako osoba práva znalá, si musel byť vedomý, že žalobný petít tak, ako ho formuloval, nespĺňa požiadavky materiálnej vykonateľnosti. Z uvedeného je zjavné, že tak ako žalobca ani žalovaná v čase začatia poskytovania právnej služby nemali predstavu o hodnote poskytovanej právnej služby, i keď išlo o plnenie vyjadriteľné v peniazoch, pričom k jeho skutočnému vyčísleniu reálne nedošlo v čase trvania právneho zastúpenia. Tento záver vyplýva jednak z formulácie žalobného petitu (povinnosť poskytnutia zľavy z ceny diela stanovenej znaleckým posudkom) a taktiež z návrhu zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 1. júna 2006 a pripojeného sprievodného listu, ktoré tiež dokazujú skutočný úmysel žalobcu požadovať za poskytnuté služby odmenu nie z výšky žalovaného peňažného plnenia, ale z neurčitého základu tarifnej sadzby. Samotný žalobca tu vychádzal z vyúčtovania svojich doterajších právnych služieb podľa ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky. Pokiaľ teda nebola hodnota predmetu sporu a tým i hodnota právnej služby určená už pri začatí súdneho konania respektíve v dobe začatia poskytovania právnej služby tak, ako to má na mysli ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky, je možné dospieť len k jedinému logickému záveru, a to, že hodnotu predmetu poskytovania právnej služby nie je možné vyjadriť v peniazoch a preto bolo potrebné odmenu vypočítat' podľa tarifnej sadzby ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky. Iný záver by mal za následok neakceptovateľnú neistotu klienta ohľadom výšky odmeny advokáta za vykonané úkony právnej služby až do doby konečného rozhodnutia súdu. Navyše by táto výška odmeny mohla byť ovplyvňovaná zo strany advokáta, ktorý má nepochybne osobný záujem na výsledku sporu z dôvodu, že poskytuje právne služby za odmenu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 (publikovaný pod č. 85/2002), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, a nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie procesných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o námietku generálneho prokurátora, že odvolací súd sa nevysporiadal s predchádzajúcim výkladom práva uskutočneným inými krajskými súdmi v obdobných veciach, dovolací súd poznamenáva, že súdy Slovenskej republiky sú viazané iným rozhodnutím súdu iba v prípadoch vyplývajúcich z ustanovenia § 135 ods. 1 O.s.p. a § 226, § 243d ods. 1 O.s.p., pričom o takýto prípad v prejednávanej veci nešlo. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že iné krajské súdy v obdobných prípadoch zaujali opačný právny názor ako mimoriadny dovolateľ.

Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu spĺňa aj požiadavku riadneho a dostatočného odôvodnenia. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych

záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalobcu. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Žalovaná bola v konaní o mimoriadnom dovolaní úspešná, preto jej vzniklo právo na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 70,90 € pozostávajúcu z vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu z 9. septembra 2013 v sume 51,45€ (podľa § 11 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov), režijného paušálu v sume 7,81 € (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky) a DPH 20 % z vyššie uvedených súm 11,816 € (§ 18 ods. 3 cit. vyhlášky). Za úkon prevzatie veci dovolací súd náhradu trov nepriznal, pretože právny zástupca zastupoval žalovanú aj v základnom konaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.